

Využívání biomasy lesních dřevin pro energetické účely a další zpracování

Soušek Zdeněk
Ústav pro hospodářskou úpravu
lesů Brandýs nad Labem
pobočka Olomouc

Seminář Litomyšl 26.10. 2010

Výběr lesních stanovišť a porostů

- **biomasa v lese = jediné hnojivo pro následné generace lesa**
- **při odběru hmoty z nevhodného stanoviště může dojít k degradaci půdních podmínek (dříve hrabání steliva)**
- **proto volit stanoviště dle podmínek jednotlivých lokalit a dle „zdravého rozumu“**

V lese ochranném a zvláštního určení není vhodné
(hledisko erozní, chudé nebo skeletnaté půdy, rašeliny ...atd.)

zbytky z těžby mýtní (úmyslná, nahodilá)

nejekonomičtější stromová metoda přibližování
(terénní podmínky, vhodnost lokalit...atd)

předmýtní těžby (méně vhodné)

- ✓ **rozčleňovací linie (myslivost)**
- ✓ **schematické vých. zásahy**
- ✓ **nahodilé těžby...**

Lesní zákon (289/1995 Sb.):

§ 19 – (1) – „Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní spotřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest....“

Omezení o nevhodnosti odběru klestu na některých stanovištích jsou proto pouze doporučující, (výjimku tvoří plány péče ZCHÚ a Natura 2000)

Vhodné lokality zbytkové biomasy z těžeb

- **1 – 5 LVS (dubový až jedlobukový)**
  - **ve vyšších LVS se zbytková biomasa nedoporučuje sbírat, ponechává se na stanovišti**
  - **edafické kategorie nezávislé na ponechání zbytkové hmoty – S (svěží)**
    - **B (bohatá)**
    - **H (hlinitá)**
    - **K (kyselá)**
    - **I (ilimerizovaná)**
- (L, U, V, D, A, N, O, P)**

2. Využití hmoty pařezů a kořenů

Pařezy se zpracovávají pouze výjimečně po klučení vytěžených ploch

- borové hospodaření na písčích a stanovištích lužních lesů
- méně vhodná možnost zdroje biomasy
- složité zpracování (nestandardní rozměry, příměs kamení a zeminy)

3. Využití sortimentů hroubí pro energetické účely

Rozlišujeme šest klasifikačních tříd sortimentů

Pro energetické využití lze využívat 6. třídu (palivo), částečně i 5. (vláknina) a 4. (dolovina)

Objemové vyjádření palivového dříví

m^3 (plm) – plnometr dřeva

prm - prostorový metr dřeva

prms - prost. metr sypaného dřeva

Objemové jednotky dříví

	m^3 (plm)	prm	prms
m^3 (plm)	x	1,54	2,50
prm	0,65	x	1,61
prms	0,40	0,62	x

Příklad z evidence majetku lesů města Olomouce (2007)

	jehličnaté	listnaté	celkem	Celkem biomasa
samovýroba	1060,21	1328,9	2389,11	2389,11
Surové kmeny	382,05	0	382,05	
kulatina I. a II.tř.		64,62	64,62	
kulatina III.tř.	11186,7	2446,089	13632,79	
tyčovina			0	0
dřevovina		0	0	0
vláknina	8171,102	471,5	8642,602	8642,602
palivo	782,41	1290,9	2073,31	2073,31
celkem	21582,48	5602,009	27184,48	13 105,02

Hmota v m³

4. Pěstování intenzivních lesních kultur na lesní půdě

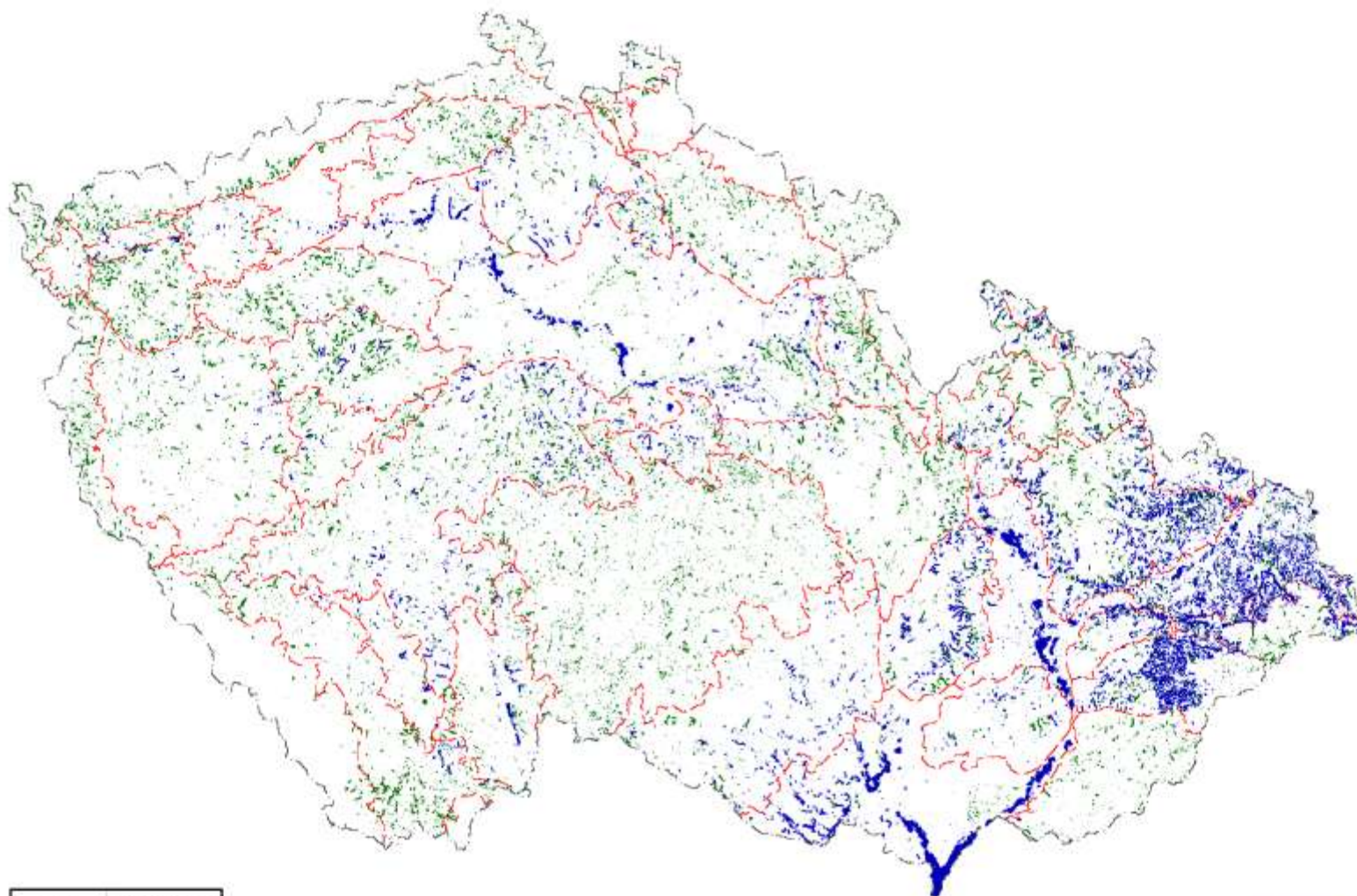
Zejména lužní stanoviště s CHS 19 a částečně i 29

➤ **SLT 1L, 2L, 1U, (3L)**

4.1. Pěstování topolů

4.2. Pěstování vrb

4.3. Pěstování olše pro energetické využití

ciho	plocha (ha)
19	43436
29	27890

 CIHO 19
 CIHO 29

Přehled zastoupených hektarů CHS 19 dle přírodních lesních oblastí (zdroj ÚHÚL)

PLO	plocha (ha)	PLO	plocha (ha)	PLO	plocha (ha)
1	38	15	934	31	110
2	210	16	93	32	399
3	77	17	5288	33	654
4	60	18	522	34	8579
6	116	20	37	35	15467
7	112	23	80	36	227
8	146	26	170	37	241
9	63	28	552	38	4
10	1277	29	1611	39	34
12	122	30	1022	40	498
				41	1260

4.1. Pěstování topolů

a) Pěstování v lignikulturách

2 – 3 leté odrostky, spon 6x6 m, obmýtí 15 – 20 let

b) Intenzivní topolové kultury

sazenice ve sponu 4x4 (5x5)m, obmýtí 20 – 25 let

c) Pěstování v kulturách určených pro produkci celulózy nebo jiné využití

cíl – vláknina (dřevotřískové nebo dřevovláknité desky),
jednoletky ve sponech – 3x3,5m; 3x3m; 4x2m; obmýtí
10 – 25 let

d) Pěstování dendromasy v plantážích pro energetické nebo jiné využití

Porosty RRD

c) lesní topolové porosty (CHS 19 a 29 – 40 let).

4.2. Pěstování vrb

Výsadby vrb na lesní půdě se provádějí jen ve velmi malé míře v oblasti lužních lesů nebo na podobných stanovištích, kde je možnost použití jiných dřevin velmi omezena vzhledem k vysoké hladině podzemní vody.

Pro výsadby ve vrbovnách se používají především domácí druhy vrb (např. vrba košíkářská, vrba trojmužná, vrba nachová a jejich kříženci).

Sklizeň proutí u vrboven se provádí každoročně převážně v zimním období, v případě energetického využití v ročním , dvouletém, tříletém až pětiletém intervalu.

V lesních porostech s vrbou pro CHS 29 – obmýtí 40 let.

4.3. Pěstování olše pro energetické využití

Alternativní dřevina

Pro pěstování olše k energetickým účelům je možné uvažovat i s lokálním využitím lužních a podmáčených stanovišť (nevhodných pro jiné využití) pro porosty s obmýtím od 20 do 40 let.

Na stanovištích, kde se olše pěstuje jako přípravná (náhradní) dřevina – při změně dř. skladby z přípravné na hlavní možnost využití vytěžené hmoty pro ener. účely.

Porosty rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě

- zakládány na zemědělské půdě
- jsou sklizeny ve velmi krátkém obmětí

Jejich produktem je (dřevní) biomasa ve formě štěpky využitelná hlavně jako palivo (vytápění, sdružená výroba elektřiny), ale i jako průmyslová surovina (lisované průmyslové plotny...)

Nízký les

- ❖ v minulosti hlavním zdrojem palivového dříví
- ❖ tvar lesa je založen na systematické vegetativní obnově výmladky
- ❖ kratší obmýtí než v lese vysokém
- ❖ kontroverzní téma
- ❖ www.nizkyles.cz

Shrnutí možných dotačních příspěvků

Kraj	Poznámka	Podpora na likvidaci klestu na 1 ha v Kč
Středočeský	od 2010 ponechat	12 000
Jihočeský	od 2010 nebude	12 000 – rozptyl
Plzeňský	Možnost prodeje vypadne	13 000-rozptyl / 4 000 prodej
Karlovarský		12 000
Ústecký */	Pouze pásma ohrožení A+B	200 eur – rozptyl
Liberecký		12 000
Hradecký */		6 000
Pardubický */		12 000 – rozptyl
Vysočina		12 000 – rozptyl
Jihomoravský	Při nedostatku peněz se vypustí	12 000 – rozptyl
Olomoucký		12 000
Zlínský		12 000
Severomoravský	Při nedostatku peněz se vypustí	12 000

Kraj

➤ podpora

➤ dle

(s

➤ návaznosti

ha

Zdroje EU

- **EAFRD – osa II.1.1.3 – Založení porostů RRD
(od 1.2. 2011)**
- **nařízení vlády 80/2007 o stanovení některých
podmínek poskytování platby pro pěstování energetických
plodin**
- **uhlíkový kredit (c-kredit) 2010 zastaveno**

Závěrem

- ✓ **Nutnost schválení pravidel z PRV na RRD**
- ✓ **Vymezit a cíleně podporovat oblasti s vhodným potenciálem LTZ**
- ✓ **Srovnat cenové rozdíly s okolními státy**

Děkuji za pozornost.....

Soušek Zdeněk

Ústav pro hospodářskou úpravu lesa Brandýs nad Labem
Pobočka Olomouc

sousek.zdenek@uhul.cz

